

No. 601.

व्याख्याप्रदीप m. desgl. COLEBR. Misc. Ess. II, 55.

व्याख्यामृत n. desgl. ebend.

व्याख्यायुक्ति f. desgl. WASSILJEV 296. TĀRAN. 123. 318.

व्याख्यासार desgl. COLEBR. Misc. Ess. II, 45.

व्याख्यासुधा f. desgl. ebend. 55. Verz. d. B. H. No. 792. Verz. d. Oxf.

H. 182, b, No. 415. fg.

व्याख्यास्वर m. Redeton (mittlerer Ton Comm.) ÂCV. Ça. 8, 13, 6.

व्याख्येय (von व्या mit व्या) adj. zu erklären Comm. zu KAP. 1, 51.

व्याघात (von कृन् mit व्या) m. 1) Schlag, Hieb, Streich, Schuss, ictus; = घात H. an. 3, 294. fg. = प्रकार MED. t. 152 (zu lesen °प्रकारयोः). तेन व्याघातमस्त्राणा क्रियमाणमवेक्ष्य MBH. 1, 569. शर° neben शरमेत R. 8, 79, 34. — 2) Erschütterung, Aufregung, Beunruhigung: अथ त्वी नाशयिष्यामि देवव्याघातकारिणम् (die neuere Ausg. व्यापार, welches NILAK. durch स्वास्थ्यप्रच्युति erklärt) HARIV. 2732. स्रक्षीणामपि दिव्यानां मनो व्याघातकारणम् (अघनम्) MBH. 3, 1826. — 3) Verhinderung; Hinderniss H. an. MED. अभिवेकस्य R. GORR. 1, 3, 6. 4, 31. कार्यस्य VARĀH. BṚH. S. 95, 36. °कर्तार MĀR. P. 132, 23. अलस्यम् u. s. w. sind बद्धाघाता मत्तस्य Spr. (II) 1029. — 4) (logischer) Widerspruch ÇĀR. zu BṚH. ÂR. UP. S. 147. zu KHĀND. UP. S. 15. Z. d. d. m. G. 7, 300, N. 3. SARVADARÇANAS. 3, 7. KUSUM. 28, 11. 59, 3. eine best. rhetorische Figur, in welcher einer Ursache widersprechende Wirkungen zugeschrieben werden, KĪYAPAR. 184, 6. fgg. (349, 8. fgg.). SĀH. D. 726. KUYALAS. 110, b. PRA-TĪPAR. 101, b, 8. Beispiel Spr. (II) 2926. — 5) ein best. astron. Joga (विष्कम्भादि) H. an. MED. As. RES. 3, 302 (nach HAUGHTON). SĀH. S. K. 2, a. GĒOTISTATVA und KOSHĪPRADĪPA im ÇKDR.

व्याघारण (vom caus. von 1. घृ mit व्या) n. das Umhersprengen KĪTJ. Ça. 8, 5, 2. 8, 31. 17, 6, 8. PĀR. GĀH. 3, 8.

व्याघ्र ohne Avagraha VS. PRĀT. S. 37. 1) m. Tiger (im RV. nicht genannt, im AV. häufig neben dem Löwen) AK. 2, 5, 1. 3, 4, 4, 11. TRĪK. 2, 5, 4. H. 1285. an. 2, 456. MED. r. 85. HALĀJ. 2, 71. 78. VS. 14, 9. 19, 10. AV. 4, 3, 1. 36, 6. 6, 38, 1. 110, 3. 140, 1. 12, 1, 49. 2, 43. 19, 46, 5. द्वीपिन् 49, 4. यथा व्याघ्रं सुप्तं बोधयति (vgl. den schlafenden Löwen wecken) TS. 5, 4, 40, 5. 5, 2, 5, 5. ÇĀT. BR. 12, 7, 4, 8. KHĀND. UP. 6, 9, 3. M. 11, 112. 12, 43. 67. MBH. 1, 5568. fgg. 3, 2402. 15718. 12, 4278. fgg. R. 3, 33, 21. RAGH. 9, 63. VARĀH. BṚH. S. 48, 76. 51, 19. 68, 17. 86, 28. WEDER, KRISHNĀ. 221. BRĪG. P. 3, 10, 22. 4, 6, 20. HIT. 113, 10. fg. Die Urmutter der Tiger ist शार्ङ्गली R. 3, 30, 26. ein königliches Thier AV. 4, 8, 4. 7. उत्तमो ऽसि व्याघ्रः शर्पदामिव 8, 5, 11. fg. Daher als Bild edler Männlichkeit NĪR. 3, 18. ÇĀNT. 2, 17. am Ende eines comp. P. 2, 1, 56. AK. 3, 2, 8. H. 1440. H. an. MED. नर° MBH. 1, 5909. 6088. 3, 2179. 2414. 2625. R. 3, 49, 20. पुरुष° MBH. 3, 2249. 2780. 3001. 15718. R. 2, 32, 27. मनुज° 104, 16. — b) Pongamia glabra Vent. und rothblühender Ricinus (रक्तैरपु) H. an. MED. (statt कर्पुड ist in MED. mit ÇKDR. कर्जु zu lesen). — c) N. pr. verschiedener Männer: Verfasser eines DharmaçĀstra Verz. d. Oxf. H. 270, b, 47. 279, b, 9. 356, a, 30. ein Fürst TĀRAN. 3. — RĪGĀ-TAR. 8, 1304. fgg. — 2) f. व्याघ्री a) Tigerin: यथा व्याघ्री कर्तुपुत्रान्दंष्ट्रार्भिर्न च पीडयेत् ÇĀKSHĀ 20 in Ind. St. 4, 268. Spr. (II) 2370. व्याघ्रीव तिष्ठति नरा

VI. Theil.

(I) 2917. R. GORR. 2, 9, 34. 3, 53, 46. 62, 37. मृग्याः परिमवो व्याघ्र्यामित्येवेति तया कृतम् RAGH. 12, 37. P. 8, 4, 48. Schol. ein GĀtaka Buddha's Vjāpi beim Schol. zu H. 233. GĀTAKAMĀLĪ 3. — b) Solanum Jacquinii AK. 2, 4, 8, 12. H. 1157. H. an. MED. HALĀJ. 2, 464. — c) N. pr. einer buddh. Göttin KĀLAĀKRA 5, 114. — Das Wort wird auf घ्रा mit व्या (das sonst nicht vorkommt) zurückgeführt NĪR. 3, 18. P. 3, 1, 137. Schol. Wir würden uns eher für eine Herleitung von 1. घृ mit व्या (der Gesprenkelte) entscheiden. Vgl. निर्व्याघ्र, पुरुष°, पुष्कर°, वैयाघ्र und वैयाघ्र.

व्याघ्रकै m. Hypokristiken von व्याघ्रानि P. 5, 3, 82. Schol.

व्याघ्रकेतु m. N. pr. eines Mannes HALL in der Einl. zu VĀSAYAD. 53.

व्याघ्रयोव (व्याघ्र + योवा) m. pl. N. pr. eines Volkes MĀR. P. 58, 17.

व्याघ्रचर्मन् n. Tigerfell AIR. BA. 8, 5. KĪTJ. Ça. 15, 5, 25. 7, 1. PAÑĀT. 157, 25.

व्याघ्रसंभन adj. den Tiger vernichtend AV. 4, 3, 7.

व्याघ्रतल m. rothblühender Ricinus RĪGĀN. im ÇKDR. unter व्याघ्रतल.

व्याघ्रता f. nom. abstr. von व्याघ्र Tiger MBH. 12, 4274. fg. Spr. (II) 3794. HIT. 113, 12.

व्याघ्रल n. dass. MBH. 12, 4298.

व्याघ्रदंष्ट्र (व्याघ्र + दंष्ट्रा) m. Tribulus lanuginosus LĪN. AUSH. 29.

व्याघ्रदत्त m. N. pr. eines Mannes MBH. 7, 650. 652. 655.

व्याघ्रदल m. Ricinus communis ÇĀBDAM. im ÇKDR. — Vgl. व्याघ्रतल.

व्याघ्रनख 1) n. eine von Fingernägeln herrührende Wunde von bestimmter Form MED. kh. 16. fg. — 2) ein best. wohlriechender Stoff, vielleicht ὄνυξ des Dioscor., unguis odoratus; n. AK. 2, 4, 4, 17. MED. masc. H. an. 4, 45. unbestimmt ob m. oder n. SUÇR. 1, 139, 8. 9. VARĀH. BṚH. S. 77, 6. 18. nach RĪGĀN. im ÇKDR. = व्यालनख. — 3) Wurzel, n. MED. m. H. an. eine best. Wurzel (in MED. kann अत्तर auch mit कन्द verbunden werden) ÇKDR. und WILSON. — 4) m. Tithymalus antiquorum Moench. RĪGĀN. im ÇKDR.

व्याघ्रनखक n. = व्याघ्रनख 1) ÇĀBDAM. im ÇKDR.

व्याघ्रनायक m. Schakal RĪGĀN. im ÇKDR.

व्याघ्रपद (nom. °पाद्) VOP. 6, 31. m. 1) Flacourtia sapida ROXB. AK. 2, 4, 2, 18. — 2) N. pr. eines Mannes गागा गर्गादि zu P. 4, 1, 105. mit dem patron. Vāsishṭha, Liedverfasser von RV. 9, 97, 16–18. — Comm. zu KĪTJ. Ça. 4, 1, 12. Verz. d. Oxf. H. 18, b, 18. 19, a, 35. Grammatiker 176, a, 3. Verfasser eines DharmaçĀstra 270, b, 47. plur. KĀR. zu P. 7, 1, 94. — Vgl. वैयाघ्रपद्य und व्याघ्रपाद.

व्याघ्रपद m. eine best. Pflanze VARĀH. BṚH. S. 54, 88.

व्याघ्रपद्य m. KHĀND. UP. 5, 16, 1 wohl nur fehlerhaft für वैयाघ्रपद्य.

व्याघ्रपराक्रम m. N. pr. eines Mannes KATHĪS. 101, 48.

व्याघ्रपाद m. 1) Flacourtia sapida ROXB. RĪGĀN. im ÇKDR. — 2) N. pr. eines Rshi MBH. 13, 701. Grammatiker COLEBR. Misc. Ess. II, 49. Verfasser eines DharmaçĀstra Verz. d. Oxf. H. 270, b, 47. 279, b, 9. 356, a, 30. Verz. d. B. H. No. 1166. 1403. — Vgl. व्याघ्रपद.

व्याघ्रपुष्क m. Ricinus communis AK. 2, 4, 2, 81.

व्याघ्रपुर n. N. pr. einer Stadt Verz. d. Oxf. H. 83, b, No. 141.

व्याघ्रपुष्पि m. N. pr. eines Mannes PRAVARĀDHĪ in Verz. d. B. H. 59, 2.

व्याघ्रप्रतीक adj. das Ansehen eines Tigers habend AV. 4, 23, 7.

व्याघ्रबल m. N. pr. eines Fürsten KATHĪS. 120, 78.